

TMB 2022 yılı 3'ünca çeyrek 'İnşaat Sektörü Analizi Raporu'nu yayınladı

Türkiye Müteahhitler Birliği (TMB) bu yılın üçüncü çeyreğine ilişkin İnşaat Sektörü Analizi Raporu'nu yayınladı.

Raporda öncelikle Türk müteahhitlik firmaları için açık ara lider pazar olan Rusya'yla, son dönemde üstlenilen projelerin düzenli biçimde artış gösterdiği Ukrayna arasındaki savaş halinin, sektörün yurt dışı faaliyetlerinde kaybı kaçınılmaz hale getirdiğine dikkat çekilerek, "Yaşamakta olan savaş, lider pazarı Rusya olan Türk inşaat sektörü için önemli bir darbe olmuştur; yatırım iklimine dair olumsuzluklar, yurt dışı müteahhitlik hizmetleri açısından çeşitli zorluklar yaratmıştır. Savaşın küresel çaptaki etkileri ve diğer ekonomik dalgalanmalar kapsamında hammadde fiyatlarında ortaya çıkan artışların yanında bir yatırım krizi oluşturarak sektör için bir başka sorun yarattığı da değerlendirilmektedir" denildi. Savaşın yanı sıra pek çok ülkede başlayan sıkı para politikası sürecinin de proje finansmanı için kaynak ihtiyacını artırdığına dikkat çekildi.

RUSYA PAZARINDA BEKLEME SÜRECİNE GİRİLDİ

Raporda Türk müteahhitlerce 2021 yılında 11 milyar ABD Doları tutarında yeni proje üstlenildiği görülen Rusya pazarında bu yılın ilk 9 ayında ulaşılan proje büyüklüğünün 396 milyon ABD Doları ile sınırlı kaldığı izlendi. Projelerin durduğu Ukrayna için ise yeniden imar konusundaki çalışmalara raporda şöyle yer verildi: "Savaş sonrası için TMB tarafından Ukrayna ve ülkemiz makamları ile ülkenin yeniden imar çalışmalarına yönelik temaslar bir süredir devam ederken, T.C. Ticaret Bakanlığı ile Ukrayna Altyapı Bakanlığı arasında 18 Ağustos 2022 tarihinde Lviv'de ülkenin savaş nedeniyle tahrip olan altyapısının yeniden inşası amacıyla imzalanan mutabakatı öne çıkarmıştır. Bu çerçevede Türk müteahhitlik ve müşavirlik sektörü süreçte aktif rol üstlenmeye hazır olduğunun altını çizmiştir." Çalışmada ayrıca, sektörün diğer önemli pazarlarından Irak ile Libya'da süren iç karışıklıkla da değinildi.

SUUDI ARABİSTAN VE DİĞER KÖRFEZ ÜLKELERİ ÖNE ÇIKIYOR

Bu ortamda yeniden ısınan siyasi ilişkiler çerçevesinde Körfez ülkelerine yönelik girişimlerin ve yeni pazar arayışının hızlandırılması ihtiyacına işaret edilerek şu değerlendirmeler yapıldı: "Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) başta olmak üzere Körfez ülkeleri ile son dönemde artan siyasi diyalog kapsamında, sektör için önümüzdeki dönemde bu ülkelerde hayata geçirilmesi planlanan büyük yatırım projelerinden önemli ölçüde pay almak mümkün olabilecektir. Mevcut koşullarda sektörün yeni pazar arayışını hızlandırması ihtiyacı da ön plandadır. Sektörün bir süredir yakından takip ettiği Sahra-altı Afrika bölgesi başta olmak üzere Uzak Doğu ve Latin Amerika ülkeleri potansiyel pazarlar olarak izlenmektedir."

HEDEFLER, KÜRESEL KRİZ BASKISI ALTINDA

Geçtiğimiz yıl yurt dışı müteahhitlik hizmetlerinde kısa vade/yıllık yeni proje hedefi 30 milyar ABD Doları olarak revize edilmiş, orta vadede ise bu rakamın 50 milyar ABD Doları seviyesine yükseltilmesi öngörülmüştür. Son olarak Cumhurbaşkanı Erdoğan da 24 Ağustos 2022 tarihinde Türkiye Müteahhitler Birliği'nin ev sahipliğinde düzenlenen "Yurt Dışı Müteahhitlik Hizmetleri Ödül Töreni"nde yaptığı konuşmada, sektör için orta vadeli hedefi, küresel inşaat pazarının %10'u anlamına gelen 75 milyar ABD Doları olarak ifade etmiştir. Diğer taraftan dünyada süren ekonomik kriz, Rusya-Ukrayna savaşı ve diğer önemli pazarlardan Irak ile Libya'daki iç karışıklıkların yurt dışı müteahhitlik hizmetlerine olumsuz etkileri mevcuttur.

YURT DIŞINDA 8,7 MİLYAR DOLARLIK YENİ İŞ ÜSTLENİLDİ

Ticaret Bakanlığı verilerine göre Türk müteahhitler, 2022 yılının ilk 9 ayında 215 pro-

jeyle 8,7 milyar ABD Dolarlık yeni iş hacmine ulaşmıştır. İnşaat sektörünün ilk kez 1972 yılında yurt dışı pazarlara açılmasından bu yana ulaştığı portföy büyüklüğü, 131 ülkede üstlenilen 11.365 projeye toplam 462,2 milyar ABD Doları olmuştur.

DÜNYA LİGİNDE TÜRKİYE, YENİDEN İKİNCİLİĞE YÜKSELDİ

Dünya çapında referans alınan inşaat sektörü dergisi ENR (Engineering News Record), her yıl müteahhitlerin bir önceki yılda ülkeleri dışındaki faaliyetlerinden elde ettikleri gelirleri esas alarak yayımladığı "Dünyanın En Büyük 250 Uluslararası Müteahhidi Listesi"nin 2022 yılı sonuçlarını geçtiğimiz Ağustos ayında açıklamıştır. Türkiye, listede bir yıllık aranın ardından 42 firması ile tekrar ikinci sıraya yükselmiştir. Birinci ise yine Çin olmuş, listede bu ülkeden 79 firma girmiştir. Üçüncü sıraya gerileyen ABD'li firma sayısı 41 olmuştur.

İNŞAAT SEKTÖRÜ ANALİZİ

Küresel Ekonomide Zor Kış Kapıda
Türkiye'de Seçime Doğru

Dünya
Türkiye
İnşaat Sektörü

Ekim 2022 TÜRKİYE MÜTEAHHİTLER BİRLİĞİ

YURT İÇİ FAALİYETLERDE DARALMA DEVAM EDİYOR

İnşaat sektöründe geçtiğimiz yılın üçüncü çeyreğinden bu yana aralıksız biçimde süren küçülme derinleşmiş, sektör yatırımlarındaki düşüş ve artan girdi maliyetleri sorunu kronik hale gelmiştir. Genel iktisadi faaliyetteki artışa karşın sektörde izlenen bu tablo, ekonominin süyümsüzden ayrılmayı da göstermektedir. Geçen çeyrek dönemde yurt içinde olumlu mevsimselliğe rağmen yeni işlerde gerileme dikkat çekmiştir. Ekonominin genelinde 200'ün üzerinde alt sektöre yarattığı talep ve istihdam gücüyle öne çıkan inşaat sektörü, bu yılın ilk 2 çeyreğinde sırasıyla %7,7 ve %10,9 oranında küçülmüştür. Sektör, GSYH'den %5,4 pay almaktadır.

KONUT PİYASASINDA YAVAŞLAMA BAŞLADI

Ocak-Mayıs 2022 döneminde tarihi yüksek satış rakamlarına ulaşılan konut piyasasında yavaşlama başlamış; sektörde son dönemde arzda takip edilen düşüşe, ülkede konut sahipliğindeki gerilemeye rağmen talep tarafı da eşlik eder olmuştur. Arzda artış konut piyasası için olumlu olacağına da piyasadaki mevcut sorunlar için tek başına çözüm olarak görülmemektedir.

Bu kapsamda makro ekonomideki dengeler önem taşımaktadır. Ülkemizde yıllık 800-850 bin konuta ihtiyaç duyulduğu düşünüldüğünde, yaşanan sorunlarla gerilemeye olan inşaat sektöründe üretimde artış sağlanmasına yönelik önlemler alınması ihtiyacı ayrıca sürmektedir.

GİRDİ MALİYETLERİNDEKİ YÜKSEK ARTIŞ SÜRÜYOR

Sektörde girdi maliyetlerinde yaşanan yüksek artış sorunu sürmektedir. İnşaat maliyetlerindeki artışlar, konut fiyatları üzerinde yukarı yönlü baskı yaratmaya devam ettiği gibi kamu ile iş yapan müteahhitlere uzun süreli çok yüksek ek maliyetler ortaya çıkarmaktadır. Öte yandan sektörde hakediş ödemelerinde dikkat çeken uzun süreli gecikmeler ve artan vergi yükü sorunu devam etmektedir. Bu gelişmelerin yansımaları olarak, müteahhitlik firmalarının bir süredir borçluluk oranlarının yüksek seyrettiği izlenmekte, borç stokunda artış da belirgin biçimde sürmektedir.

EN AZ İSTİHDAM ARTIŞI İNŞAATTA

İstihdam potansiyeli açısından kritik önem taşıyan inşaat sektörünün istihdam içindeki payı yaşanan sorunlarla birlikte 2017'de %7,5, 2018'de %7, 2019'da da %5,6 oranına gerilemişse de 2020'de %5,7'ye ve geçen yıl %6,1'e yükselmiştir. Bununla birlikte istihdam edilen kişi sayısı 2017 yılında 2,1 milyon iken 2020 yılında 1,5 milyona inmiş, 2021 yılında ise 1,8 milyon olmuştur. Temmuz 2022 itibarıyla ücretli çalışanların sektörelere dağılımına bakıldığında %2,4 ile yıllık en az artış inşaat sektöründe yaşanmıştır. TÜİK'in söz konusu verisinde ana sektörler arasında en az artışı %6,1 olmuştur.

"Küresel Ekonomide Zor Kış Kapıda, Türkiye'de Seçime Doğru" başlığı ile yayımlanan Türkiye Müteahhitler Birliği'nin (TMB) İnşaat Sektörü Analizi Raporun tam metni için BKZ <https://www.tmb.org.tr/uploads/publications/634d19ee8c485e04d444bea06/1665997291712-tmb-bulten-ekim-2022.pdf>

Avrupalı ülkeler gaz sıkıntısı yaşamamak için Çin tersanelerine sipariş yağdırıyor

Dünya piyasasının yüzde 50'ye yakınına oluşturan Çin tersaneleri, doğal gaz tankeri teslimatı için durmaksızın çalışıyor. Doğal gaz stoklarını bir an önce artırma telaşına düşen Avrupa'dan gelen talep patlaması, sivilleştirilmiş doğal gaz taşıyan bu tankerlerin inşa faaliyetine ivme kazandırmış durumda.

Nord Stream boru hattının uğradığı hasar ve Rusya ile Ukrayna arasında süregelen savaş dolayısıyla Avrupa'nın gaz temini sorunlu hale getirdiğinden, Çin'e sipariş edilen yeni tanker sayısı şu anda iki haneli bir büyümeye ulaştı. O kadar ki, Bazı Çin tersanelerinin aldığı siparişler, tersanelerin 2026 yılına kadar sürekli çalıştıracak düzeyde gelmiş bulunuyor. Örneğin Shanghai'de yerleşik bir tersane, şu anda 18 adet tanker üzerinde yüzde 100 kapasiteyle 24 saat çalışmakta olmasına karşın 2026 yılına değin başka bir sipariş kabul edebilecek durumda değil.

Likit doğal gaz tankeri inşası beceri konusunda yüksek standart, ileri üretim hatları ve komple ve istikrarlı tedarik zincirleri gerektiren bir üretim türü. Bu alanda küresel merkez niteliği edinmiş olan Çin, bağımsız ola-

rak geliştirilmiş birçok inşaat teknolojisine sahip. Avrupa türden tankerlerin üçüncü büyük tüketicisi; ithalat için boru hatlarına ve gaz tankerlerine büyük ölçüde bağımlı.

China State Shipbuilding Corporation'a (CSSC) bağlı bir gemi inşaatçısı firma olan Hudong-Zhonghua Shipbuilding grubu dev doğal gaz tankerleri üretmek üzere 24 saat boyu çalışıyor. Şirketin yöneticileri, yeni gelen siparişlerin yoğunluğuna vurgu yaparak tersanelerde aynı anda altı tanker birden üretildiğini söylüyor. Şirketin sadece bu ay aldığı sipariş sayısı 139'a çıktı.

Öte yandan Hudong-Zhonghua Shipbuilding grubu yüksek kapasiteli 33 tanker üzerinde çalışıyor ki, bunların 26 adedi bu yıl ismarlandı. Bu çerçevede, Jiangnan Shipyard grubunu saymak mümkün. Özetle, Avrupa ve Asya ülkeleri, yüksek normlu tanker imal eden Çinli yapımcıların başlıca pazarları.

Nitekim bu yılın ilk sekiz ayı içinde Çin'in gemi inşa sektörünün üretimi 23,94 milyon tonluk bir hacme ulaştı. Bu, küresel pazar toplamının yüzde 45,4'üne tekabül ediyor. Bu veri Çin'i dünyanın birinci sırasında ko-

numlandırıyor. Üstelik yeni siparişlerle birlikte Çin, küresel pazardan yüzde 50,6 oranında bir pay almış oluyor. İşin bir başka yönü de halen çalışmakta olan doğal gaz tankerlerinin günlük ücretlerinin çıktığı astronomik

tularlar. Atlantik bölgesinde 174 bin metreküplük bir tankerin ortalama günlük fiyatı, ağustos ayı başında 74 bin dolar iken, şu anda 397 bin dolara çıkmış bulunuyor.